

Како ће резултати из Београдске арене утицати на будућност ЕУ и какве се то нове блоковске поделе стварају у Европи

Рефлектори су угашени, камере искључене, у Арени се демонтира декор, а мање заинтересовани посматрачи могли би да кажу „Све било је музика”.

Али није тако. У светској штампи се много више него после финала претходних година расправља о Евровизији. Највећа музичка приредба Европе анализира се на свим меридијанима, и то много више на страницама посвећеним политици него поп култури. Њеним исходом, сврхом и смислом баве се како угледно гласило пословног света „Фајненшел тајмс”, тако и „Торонто стар” са другог краја планете, из Канаде, амерички „Кришчијан сајенс монитор”, али и „Сидни морнинг хералд” из још даље Аустралије.

Повод је музика, али се иде толико далеко да се помињу и теорије завере, будућност Европске уније и геополитичке амбиције Русије. Мислили смо да је све у лаким нотама, али изгледа да је ипак све у тешкој политици.

Евровизија и будућност ЕУ

Чини се да је у овом погледу најдаље отишао спољнополитички колумниста „Фајненшел тајмса” Гидеон Ракманс који више у збиљи него у шали констатује да би суботњи резултати гласања у Арени могли да имају „злослутне импликације за будућност Европске уније”!

Далекосежан и „ничим изазван” закључак? Просудите и сами: овај експерт за спољну политику (који је 15 година писао за лондонски „Економист”), види аналогију између ширења ЕУ и повећања броја земаља које се такмиче на „Евровизији”, при чему је ово последње расло брже. Оба процеса су при том имала сличан ефекат: „западни Европљани више не препознају клуб који су основали и који и даље финансирају”.

Е сад, пошто Ирци 12. јуна излазе на референдум о Лисабонском уговору (документу који замењује пропали Устав ЕУ), а пошто су на Евровизији прошли катастрофално (испали у полуфиналу), то би код њих могло да подстакне осећања како их Европа више не воли – и да они немају више разлога да воле Европу. Па да сходно томе гласају „не”, као својевремено Холанђани и Французи који су оборили Устав ЕУ.

Закључак је можда натегнут, али политику у Евровизији видео је и новинар „Торонто стар” који вели да је редован годишњи избор најбоље европске песме уствари „геополитичко бојиште на коме Европа своди своја компликована осећања о себи самој, а ове године подељена Србија бира своју будућност”.

За „Сидни морнинг хералд”, евровизијски систем гласања чини да „изборни процес у Зимбабвеу изгледа једноставно”, док „Кришчијан сајенс монитор” констатује да су западне нације разгневане због „тенденција нове Европе да гласа за своје суседе”.

Најдаље је вероватно отишао ових дана често помињани коментатор Би-Би-Сија Тери Воган (иначе Ирац), који је 12 поена које је Украјина дала победничкој песми Русије, објаснио „жељом Украјинаца да осигурају несметани доток гаса”.

Блоковске поделе

Све у свему, у заиста великом обиљу штампаних текстова, интернет блогова и коментара читалаца, види се неколико ствари. Прва је да „старој Европи” (западној) све више сметају успеси „нове Европе” (источне) у сфери која је доскора била неприкосновени домен западног клуба и главни ослонац њене „меке силе” (културног утицаја) – у поп музици. Друга је да се то не доживљава као заслужени успех због веће пажње, озбиљности и труда источне стране, него се све објашњава склоношћу нових учесника у надметању хитова да „гласају једни за друге”.

То је постало и предмет научних радова: др Дерек Гатерер, експерт за анализу података из Глазгова, идентификовао је тако три „гласачка блока”. Први је „Царство викинга” који има осам чланова за међусобну подршку: Исланд, Данску, Норвешку, Шведску, Финску, Латвију, Литванију и Естонију. У „Источном блоку” су Русија, Украјина, Јерменија, Грузија, Пољска, Белорусија, Молдавија и Румунија. Трећи, који је

„најмоћнији”, јесте „Балкански блок”: поред земаља бивше Југославије, у њему су још и Турска, Албанија, Грчка, Бугарска и Мађарска.

Ова три блока засењују „велику четворку”: Британију, Француску, Немачку и Шпанију, које обезбеђују 40 одсто финансија за финале (и за узврат се директно квалификују).

Чињеница да земље унутар ових „блокова” гласају једна за другу не мора међутим да буде резултат географије, већ у много већој мери културних сличности – тога да су одређене песме пријемчиве зато што долазе из сличне културе, а у неким случајевима и сличности језика. „То је природно људско понашање”, тврде у свом раду Лора Спирдик, професор економетрије, са холандског Гронинген универзитета и њен колега Мајкл Верликуп, професор примењене математике, са Твенте универзитета. Они такође указују да, нарочито у случају Балкана, „културне сличности у други план потискују стара осећања да су били непријатељи”.

Не прави ли међутим „стара Европа” много буке ни око чега и не дури ли се као размажено дете које не добија сваки пут оно што пожели и мисли да му припада? Европа се од пада Берлинског зида увелико променила (и проширила – сада постоји и Евроазија). Прошли су дани уштогљених евровизијских финала. Ово данас је можда у већој мери парада кича и неукуса, али и јесте јединствени европски карневал – и најгледанија неспортска представа на свету. Политике је иначе одувек било: немачки сервис „Дојче веле” ових поводом је подсетио на сумњиву шпанску победу 1968, док је диктатор Франко био још жив.

Нема, ипак, сумње да су у питању погођени понос и повређени его, тешко суочавање са чињеницом да се најбоља поп музика данас прави изван „старе Европе”, као и са тиме да „нови Европљани” евровизијској паради приступају са много више амбиција, схватајући је с разлогом као прилику да, захваљујући моћи телевизије и укупне медијске пажње коју добија ово такмичење, брзо и релативно јефтино промене слику о себи.

Чудно је и да се веома ретко помиње и анализира квалитет победничке песме, као и чињеница да је она на неки начин била мултинационални подухват: да ју је Дима Билан (који је узгред на врху топ листа у 13 земаља) певао на енглеском, уз асистенцију мађарског виолинисте, док је продуцент био Американац. Али мало ко пропушта да напомене како је „Русе баш кренуло”: победили су Уефа купу, успешно (спортски и дипломатски) организовали деликатно финале (два британска ривала) Купа шампиона.

Све било је музика: геополитика Евровизије

Пише: Милан Мишић
понедељак, 02 јун 2008 20:16

Победа у Арени била је само шлаг на већ готовој торти којом је показано њено лепше лице.

Можда је суштину новог односа снага у (музичкој) Европи са највише достојанства сажео лондонски „Тајмс”, констатацијом да је Евровизија (за Британце) постала други Вимблдон: „фантастичан спектакл на коме ми имамо само минималне шансе да поново постанемо победници”.

[објављено: 01/06/2008, Политика]